

Etusivu>Kanteen nostaminen>Missä ja miten?>>Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Kroatia

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Kroatiassa kansainvälistä yksityisoikeutta säännellään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetulla lailla (*Zakon o međunarodnom privatnom pravu*) (virallisen lehden (*Narodne Novine*) nro 101/17), joka tuli voimaan 29. tammikuuta 2019. Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetussa laissa käsitellään yksityisoikeudellisia suhteita, joilla on kansainvälinen ulottuvuus, Kroatian tuomioistuinten ja muiden viranomaisten toimivaltaa tällaisissa yksityisoikeudellisissa suhteissa ja asiaa koskevia menettelysääntöjä sekä ulkomaisten tuomioistuinten tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa. Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevaa lakia sovelletaan yksityisoikeudellisiin suhteisiin, joilla on kansainvälinen ulottuvuus, ellei niitä jo säännellä Euroopan unionin sitovilla säädöksillä, Kroatiassa voimassa olevilla kansainvälisillä sopimuksilla tai muilla Kroatiassa voimassa olevilla laeilla.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Riita-asiain oikeudenkäynnistä vuonna 1954 tehty Haagin yleissopimus

Testamenttimääräysten muotoa koskevasta lakiristiriidoista vuonna 1961 tehty Haagin yleissopimus

Tieliikenneonnettomuuksiin sovellettavasta laista vuonna 1971 tehty Haagin yleissopimus

Tuotevastuuseen sovellettavasta laista vuonna 1973 tehty Haagin yleissopimus

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Valtioseuraantoa koskevan ilmoituksen myötä Kroatian tasavallasta tuli useiden kahdenvälisten kansainvälisten sopimusten, kuten oikeusapusopimusten, konsulisuhdetta koskevien sopimusten sekä kauppaj- ja merenkulkusopimusten, sopimuspuoli. Tiettyjen maiden kanssa on tehty oikeusapusopimuksia, jotka sisältävät myös lainvalintaa koskevia sääntöjä:

Itävallan kanssa Wienissä 16. joulukuuta 1954 tehty sopimus keskinäisestä oikeudellisesta yhteistyöstä

Bulgarian kanssa Sofiassa 23. maaliskuuta 1956 tehty sopimus keskinäisestä oikeusavusta

Tšekin kanssa Belgradissa 20. tammikuuta 1964 tehty sopimus oikeudellisten suhteiden järjestämisestä siviili-, perhe- ja rikosasioissa

Kreikan kanssa Ateenassa 18. kesäkuuta 1959 tehty sopimus tuomioistuinten päätösten keskinäisestä tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta

Unkarin kanssa vuonna 1968 tehty sopimus keskinäisestä oikeusavusta.

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Oikeudellisissa tilanteissa, joihin liittyy kansainvälinen ulottuvuus, tuomioistuimet soveltavat kansainvälistä yksityisoikeutta kolmea menetelmää käyttäen. Nämä menetelmät ovat lainvalintasäännöt, kansainvälisesti pakottavat säännöt sekä erityiset aineelliset säännöt.

2.2 Renvoi

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 9 §:n mukaan minkä tahansa laissa tarkoitetun valtion lain soveltaminen tarkoittaa kyseisessä valtiossa voimassa olevien oikeussääntöjen (mutta ei lainvalintasääntöjen) soveltamista.

2.3 Liittymän muuttuminen

Sovellettavien säädösten muutos tarkoittaa, että tosiasiallinen tilanne, johon liittymätekijä perustuu, muuttuu oikeussuhteen aikana, jolloin sovellettava laki vaihtuu. Tällöin sovelletaan edelleen samaa lainvalintasääntöä, mutta olosuhteet, joihin liittymätekijä perustuu, ovat muuttuneet. Tällaisia tilanteita ilmenee vain, kun sovellettavan lain valinta määräytyy muuttuvien eikä pysyvien liittymätekijöiden perusteella.

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 21 §:ssä säädetään, että toiseen valtioon tulevaa omaisuutta koskevan jo vahvistetun esineoikeuden (omistusoikeuden) hankkimiseen tai menettämiseen sovelletaan lakia, jonka nojalla tällainen esineoikeus on saatu. Kyseisen oikeuden tyyppiin ja sisältöön sovelletaan sen valtion lakia, jossa omaisuus sijaitsee. Jos valtiosta toiseen siirrettävään omaisuuteen ei ole hankittu esineoikeutta, myös toisessa valtiossa syntyvät olosuhteet on otettava huomioon kyseisen oikeuden hankinnassa tai purkamisessa.

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

On huomattava, että kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain nojalla sovellettavaa lakia ei sovelleta, jos kaikki olosuhteet osoittavat, että yksityisoikeudellisella suhteella on vain vähäinen yhteys kyseiseen lakiin ja että se liittyy selvästi läheisemmin toiseen lakiin (11 §).

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain nojalla sovellettavia vieraan valtion säännöksiä ei sovelleta, jos niiden soveltamisen vaikutus on selvästi vastoin Kroatian oikeusjärjestyksen perusteita (12 §).

Sen estämättä, mitä kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain muissa säännöksissä säädetään, tuomioistuin voi soveltaa jotain Kroatian lain säännöstä, jota pidetään niin olennaisen tärkeänä Kroatian yleisten etujen, kuten poliittisen, sosiaalisen tai taloudellisen järjestelmän, turvaamiseksi, että sitä on sovellettava kaikissa sen soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa riippumatta siitä, mitä lakia muutoin sovellettaisiin. Jos veloitteen täyttäminen on kokonaan tai osittain ristiriidassa sen vieraan valtion lainsäädännön kanssa, jossa veloitte on määrä täyttää, tuomioistuin voi tunnustaa kyseisen säännöksen oikeusvaikutuksen. Päätettäessä kyseisen säännöksen oikeusvaikutusten tunnustamisesta olisi otettava huomioon oikeusvaikutuksen tunnustamisen luonne, tarkoitus ja seuraukset (13 §).

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Kroatian tuomioistuin tai muu viranomainen määrittää vieraan valtion lain sisällön viran puolesta (automaattisesti). Vieraan valtion lakia sovelletaan sellaisena kuin sitä tulkitaan kyseisessä valtiossa. Tuomioistuin tai muu Kroatian viranomainen voi pyytää tietoja vieraan valtion lain sisällöstä oikeusministeriöltä tai muulta viranomaiselta sekä asiantuntijatodistajilta tai erityisiltä elimiltä. Osapuolet voivat toimittaa julkisia tai yksityisiä asiakirjoja vieraan valtion lain sisällöstä. Jos vieraan valtion lain sisältöä ei voida määrittää, sovelletaan Kroatian lakia (8 §).

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Sopimusvelvoitteisiin sovellettava laki määräytyy sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17. kesäkuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008, jäljempänä 'Rooma I -asetus', mukaisesti.

Rooma I asetuksen soveltamisalaan kuulumattomiin sopimusvelvoitteisiin sovellettava laki (jos sovellettavaa lakia ei ole määritelty muussa Kroatiaassa voimassa olevassa säädöksessä tai kansainvälisessä sopimuksessa) määräytyy Rooma I -asetuksen tällaisia sopimusvelvoitteita koskevien säännösten mukaisesti.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettava laki määräytyy sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista 11. heinäkuuta 2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 864/2007, jäljempänä 'Rooma II -asetus', mukaisesti.

Rooma II asetuksen soveltamisalaan kuulumattomiin sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettava laki (jos sovellettavaa lakia ei ole määritelty muussa Kroatiaassa voimassa olevassa säädöksessä tai kansainvälisessä sopimuksessa) määräytyy Rooma II asetuksen tällaisia velvoitteita koskevien säännösten mukaisesti.

Tieliikenneonnettomuuksista johtuviin sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettava laki määräytyy tieliikenneonnettomuuksiin sovellettavasta laista 4. toukokuuta 1971 tehdyn Haagin yleissopimuksen mukaisesti.

Valmistajien vastuuseen viallisista tuotteista sovellettava laki määräytyy tuotevastuuseen sovellettavasta laista 2. lokakuuta 1973 tehdyn Haagin yleissopimuksen mukaisesti.

3.3 Henkilökohtainen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Luonnollisen henkilön oikeustoimikelpoisuuteen ja oikeudelliseen toimintakykyyn sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen henkilö on. Kun oikeudellinen toimintakyky on saatu, sitä ei voi menettää kansalaisuuden vaihtumisen vuoksi.

Luonnollisen henkilön nimeen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen henkilö on.

Jos avioliitto solmitaan Kroatiaassa, morsian ja sulhanen voivat määrittää sukunimensä sen valtion lain mukaisesti, jonka kansalainen toinen heistä on, tai, jos ainakin toisella heistä on asuinpaikka Kroatiaassa, Kroatian lainsäädännön mukaisesti.

Lailliset edustajat voivat määrittää lapsen nimen maistraatissa sen valtion lain mukaisesti, jonka kansalainen toinen heistä on, tai, jos ainakin toisella heistä on asuinpaikka Kroatiaassa, Kroatian lainsäädännön mukaisesti.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

Vanhempien ja lasten väliin suhteisiin sovellettava laki määräytyy toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa 19. lokakuuta 1996 tehdyn Haagin yleissopimuksen, jäljempänä 'vuoden 1996 Haagin yleissopimus', perusteella.

Vuoden 1996 Haagin yleissopimuksen soveltamisalaan kuulumattomiin vanhempien ja lasten väliin suhteisiin sovellettava laki määräytyy vuoden 1996 Haagin yleissopimuksen tällaisia suhteita koskevien määräysten mukaisesti (jos se ei määräydy muun Kroatiaassa voimassa olevan lain tai kansainvälisen sopimuksen mukaisesti).

Äitiyden tai isyyden vahvistamiseen tai kiistämiseen sovelletaan menettelyn aloittamisajankohtana sovellettavaa lakia eli joko

1. lapsen asuinpaikan lakia tai
2. lapsen edun mukaan sen valtion lakia, jonka kansalainen lapsi on, tai sen valtion lakia, jonka kansalaisia ne henkilöt, joiden isyys tai äitiys vahvistetaan tai kiistetään, ovat.

Äitiyden tai isyyden tunnustamisen pätevyys sovelletaan

1. lakia, jolla tunnustamisajankohtana säännellään lapsen kansalaisuutta tai asuinpaikkaa, tai
2. lakia, jolla tunnustamisajankohtana säännellään äitiyden tai isyyden tunnustavan henkilön kansalaisuutta tai asuinpaikkaa.

3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

Adoptioon e ja sen purkamiseen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia adoptoivat ja adoptoitavat henkilöt ovat adoption tapahtuessa.

Jos adoptoiva ja adoptoitava henkilö ovat eri valtioiden kansalaisia, adoptioon ja sen purkamiseen sovelletaan kumulatiivisesti näiden molempien valtioiden lakeja.

Kun on kyse kahden henkilön yhteisestä adoptiosta, adoptioon ja sen purkamiseen sovelletaan sen valtion lain lisäksi, jonka kansalainen adoptoitava henkilö on, myös sen valtion lakia, jonka kansalaisia molemmat adoptoivat henkilöt ovat. Jos adoptoivat henkilöt ovat adoption tapahtuessa eri valtioiden kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia, jossa heidän yhteinen asuinpaikkansa on. Jos heillä ei ole kyseisenä ajankohtana yhteistä asuinpaikkaa, sovelletaan niiden valtioiden lakeja, joiden kansalaisia adoptoivat henkilöt ovat.

Adoption oikeusvaikutuksiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia adoptoivat ja adoptoitavat henkilöt ovat adoption tapahtuessa. Jos he ovat kyseisenä ajankohtana eri valtioiden kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia, jossa heidän yhteinen asuinpaikkansa on. Jos heillä ei ole kyseisenä ajankohtana yhteistä asuinpaikkaa, sovelletaan Kroatian lakia, jos joku heistä on Kroatian kansalainen. Jos adoptoivat henkilöt ja adoptoitava henkilö eivät ole Kroatian kansalaisia, sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen adoptoitava henkilö on.

Jos adoptiolla ei lapsen alkuperämaassa ole purkavaa vaikutusta olemassa olevaan vanhempien ja lasten väliseen suhteeseen, adoptio voidaan poikkeuksellisesti muuttaa adoptioksi, jolla on tällainen vaikutus, jos osapuolet, elimet ja toimivaltaiset viranomaiset, joiden suostumus tai lupa vaaditaan adoptiota varten, ovat antaneet tai aikovat antaa suostumuksensa tällaista adoptiota varten ja jos adoptio on lapsen edun mukainen.

Jos vieraan valtion lain soveltaminen (edellä esitetyn perusteella) on adoptoidun henkilön edun vastaista ja jos adoptoitavalla tai adoptoivalla henkilöllä tai henkilöillä on selvästi läheisempi yhteys Kroatiaan, sovelletaan Kroatian lakia.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Kroatiaassa solmittavan avioliiton ehtoihin sovelletaan kunkin henkilön osalta sen valtion lakia, jonka kansalainen henkilö on avioliiton solmimisajankohtana.

Avioliittoon ei vihitä, jos se on selvästi vastoin Kroatian oikeusjärjestyksen perusteita.

Kroatiaassa solmittavan avioliiton muodollisiin vaatimuksiin sovelletaan Kroatian lakia.

Toisessa valtiossa solmittu avioliitto tunnustetaan, jos se on solmittu kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

Jos samaa sukupuolta olevien henkilöiden avioliitto solmitaan toisessa valtiossa, avioliitto tunnustetaan rekisteröidyksi parisuhteeksi, jos avioliitto on solmittu kyseisen toisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

Avioliiton pätevyys sovelletaan avioliiton solmimispaikan lakia.

Avioeroon sovelletaan puolisoiden valitsemää lakia. Puolisot voivat valita jonkin seuraavista laeista:

1. sen valtion laki, jossa molemmilla on asuinpaikka silloin, kun he valitsevat sovellettavan lain, tai
2. sen valtion laki, jossa heillä oli viimeinen yhteinen asuinpaikka, jos toisella heistä on edelleen asuinpaikka kyseisessä valtiossa, tai
3. sen valtion laki, jonka kansalainen ainakin yksi heistä on silloin, kun he valitsevat sovellettavan lain, tai
4. Kroatian laki.

Sopimus tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettua sovellettavasta laista on tehtävä kirjallisesti. Se voidaan tehdä tai sitä voidaan muuttaa viimeistään silloin, kun avioero pannaan vireille.

Jos puoliset eivät ole valinneet sovellettavaa lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 36 §:n mukaisesti), avioeroon sovelletaan seuraavaa lakia:

1. sen valtion laki, jossa molemmilla puolisoilla on asuinpaikka silloin, kun avioero pannaan vireille, tai
2. sen valtion laki, jossa heillä oli viimeinen yhteinen asuinpaikka, jos toisella heistä on edelleen asuinpaikka kyseisessä valtiossa, tai
3. sen valtion laki, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat silloin, kun avioero pannaan vireille, tai
4. Kroatian laki.

3.5.2 Avoliitto ja muu parisuhde

Kroatiassa rekisteröidyn parisuhteen, joka on vahvistettu kirjaamalla se rekisteröityjen parisuhteiden rekisteriin, solmimiseen ja purkamiseen sovelletaan Kroatian lakia.

Toisessa valtiossa solmittu samaa sukupuolta olevien henkilöiden rekisteröity parisuhde tunnustetaan Kroatiassa, jos se on vahvistettu kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

Rekisteröityjen parisuhteiden vahvistamiseen ja purkamiseen sovelletaan sen valtion lakia, johon parisuhde liittyy, tai jos se on lakannut olemasta, liittyy läheisimmin.

3.5.3 Avio- ja asumusero

Avioeroon sovelletaan puolisoitten valitsemaa lakia. Puoliset voivat valita jonkin seuraavista laeista:

1. sen valtion laki, jossa molemmilla puolisoilla on asuinpaikka silloin, kun he valitsevat sovellettavan lain, tai
2. sen valtion laki, jossa heillä oli viimeinen yhteinen asuinpaikka, jos toisella heistä on edelleen asuinpaikka kyseisessä valtiossa, tai
3. sen valtion laki, jonka kansalainen ainakin yksi heistä on silloin, kun he valitsevat sovellettavan lain, tai
4. Kroatian laki.

Sopimus sovellettavasta lainsäädännöstä on tehtävä kirjallisesti. Se voidaan tehdä tai sitä voidaan muuttaa viimeistään silloin, kun avioero pannaan vireille.

Jos puoliset eivät ole valinneet sovellettavaa lakia (kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 36 §:n mukaisesti), avioeroon sovelletaan seuraavaa lakia:

1. sen valtion laki, jossa molemmilla puolisoilla on asuinpaikka silloin, kun avioero pannaan vireille, tai
2. sen valtion laki, jossa heillä oli viimeinen yhteinen asuinpaikka, jos toisella heistä on edelleen asuinpaikka kyseisessä valtiossa, tai
3. sen valtion laki, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat silloin, kun avioero pannaan vireille, tai
4. Kroatian laki.

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Elatusvelvoitteisiin sovellettava laki määräytyy elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23. marraskuuta 2007 tehdyn Haagin pöytäkirjan mukaisesti.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Aviovarallisuussuhteisiin sovellettava laki määräytyy tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa 24. kesäkuuta 2016 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2016/1103 mukaisesti.

3.7 Testamentit ja perinnöt

Perimyksen sovellettava laki määräytyy toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4. heinäkuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 650/2012 (EUVL L 201, 27.7.2012) mukaisesti.

Testamenttimääräysten muotoon sovellettava laki määräytyy testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista 5. lokakuuta 1961 tehdyn Haagin yleissopimuksen mukaisesti.

3.8 Kiinteä omaisuus

Kiinteää omaisuutta koskeviin esineoikeuksiin sovelletaan sen paikan lakia, jossa kyseinen kiinteä omaisuus sijaitsee.

3.9 Maksukyvyttömyys

Maksukyvyttömyyteen ja konkurssiin sovelletaan maksukyvyttömyysmenettelyistä 20. toukokuuta 2015 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2015/848 (uudelleenlaadittu).

Päivitetty viimeksi: 06/02/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.